

munka még mindig lassan halad. A retrospektív katalóguskonverziót éppen ezért elsősorban kész rekordok honosításának támogatásával szeretné felgyorsítani a kollégium, különös tekintettel az Országos Dokumentumellátó Rendszer szolgáltató könyvtárainak körében.

A könyvtárak működési feltételeinek korszerűsítése alapvetően fenntartói feladat, így a kollégium legfeljebb 50% erejéig nyújt segítséget ezekhez a fejlesztésekhez. Fontosnak tartjuk, hogy javuljon a nyilvános könyvtárak olvasói tereinek esztétikai megjelenése.

A könyvtári állományok védelme mindenhol nagyon lényeges, de a nagy igényre való tekintettel elsőbbséget kell adunk az egyedi és nagy forgalmú gyűjteményeknek.

Az elmúlt évtizedben a Soros-alapítvány támogatásával jelentős másológéppark került a könyvtárakba, azonban időszzerűvé vált számos helyen a cseréjük. Erre a könyvtárak nem tudnak önerőből vállalkozni, de támogatással talán javulhat a helyzet. Ez a szolgáltatás rendkívül hasznos és népszerű az olvasók körében, ezért támogatja a kollégium.

A könyvtári ellátórendszerek sokféle formája alakult ki az utóbbi években. Alapvető szakmai feladat lenne ezek rendszerezése, működésük jogi, szakmai, technikai feltételeinek áttekintése, összegzése. Jelenleg nyilvántartó munkájuk gépésztéséhez nyújt segítséget a kollégium.

1995-ben nagy sikerrel indította útjára a Könyvtári és Informatikai Kamara az „Összefogás a könyvtárakért” akciót. Két évvel később ugyancsak összefogtak a könyvtárak őszi rendezvényso-rozatuk megszervezésében. Ennek az eredményes közönségkapcsolati formának az életben tar-

tásához kívánunk hozzájárulni az Országos Könyvtári Napok országos és regionális rendezvé-nyeinek támogatásával.

Régóta időszerű a könyvtári arculattervek, kü-lönféle nyomtatott, elektronikus könyvtári tájékoz-tatók elkészítése. Reméljük, kiírásunk ösztönözni fog néhány könyvtárat arra, hogy színvonalas, mintaértékű megoldásokat valósítson meg, saját forrását a pályázati lehetőséggel kiegészítve.

Örvendetes, hogy szaporodik az európai projek-tekbe bekapcsolódó könyvtárak száma. Szeret-nénk segítséget nyújtani a saját erőforrás biztosí-tásához az eredményesen pályázó hazai könyvtá-raknak. Ugyanakkor a külföldön élő magyar könyv-tárosok magyarországi szakmai tapasztalatszerzé-sét is elő szeretnénk mozdítani.

Az elmúlt évben kiemelkedően sok, 238 pályá-zat érkezett be a gyermekek olvasási és könyvtár-használati kultúrájának elősegítése témakörben, amelyből csak 40-et tudott a kollégium támogatni. Ezért is fogadtuk örömmel a Közművelődési Kol-légium kezdeményezését közös pályázat kiírására. Közös pályázatunk célja a gyermekek és fiatalok (6–18 éves korosztály) művelődésének támogatá-sa olyan rendszeres és folyamatos programokkal, amelyek a település, településrészek életében jel-entősek, illetve azon túlmutatóak (országos, regi-onális, megyei).

Bizunk benne, hogy közös céljaink megvalósí-tását a Nemzeti Kulturális Alapprogram Bizottsága is támogatja.

Mindenkinek eredményes pályázást kívánunk!

Ramháb Mária

(az NKA Könyvtári Szakmai Kollégium elnöke)

A British Council pályázati rendszere, pályázási lehetőségei

A *British Council* mint az Egyesült Királyság kulturális, tudományos és oktatási együttműködést támogató nemzetközi hálózata elsődleges felada-tának a hazánk és Nagy-Britannia közötti kapcsola-tok ápolását tartja. Fő tevékenységeink közé tartozik az angol nyelv oktatása, a nyelvtanítás fejlesztése, a brit kortárs művészetek megismerte-tése, az európai integráció elősegítése, a felsőok-tatási intézmények együttműködésének támogatá-sa. Intézményünk segíti a magyar menedzserek továbbképzését, és az információs szolgáltatás mel-lett ösztöndíjakat biztosít magyar kutatók, fiatal szakemberek, leendő vezetők számára. Támogatja a magyar könyvtári szolgáltatások fejlesztését szakmai kapcsolatok kialakításával, menedzsment tanfolyamok szervezésével, brit információs pontok felállításával és könyvkiállításokkal.

Mindegyik ösztöndíjprogramunk angliai *poszt-graduális* tanulmányokra, kutatómunkára vagy gyakorlati képzésre irányul. A pályázatok magyar állampolgároknak szólnak, akik megfelelő angol nyelvtudással rendelkeznek, és a tanulmányi idő letele után hazatérnek.

A **British Chevening Scholarship** a brit kor-mány ösztöndíja, 3–12 hónapig terjedő időszakra szól, fiatal szakemberek pályázatait várjuk bármely szakterületről, bármely angliai egyetem vagy főis-kola posztgraduális kurzusára. Általában évente 8–10 pályázó nyeri el ezt a lehetőséget. Az elnyert pénzösszeg a kint tartózkodás teljes költségét fedezi, beleértve az utazási költséget is. Az elhe-lyezésről és az egyetem/főiskola kiválasztásáról a British Council gondoskodik, figyelembe véve az

előre kiválasztott intézményt/intézményeket, illetve a már valamely angliai felsőoktatási intézménybe tett sikeres felvételt.

A **Cambridge-i Egyetem Corpus Christi College** ösztöndíja évente egy pályázónak ad lehetőséget 10–12 hetes egyéni kutatómunkára bármely szakterületen. A kb. 1200 font értékű ösztöndíj fedezi az összes felmerülő költséget. Január–március vagy április–június időszakra lehet igénybe venni, a pályázó választásának megfelelően.

Mindkét ösztöndíjra egy évvel korábban, tavaszszal jelenik meg a felhívás. A jelentkezési lapok nyár közepétől igényelhetők a British Council irodában. A beadási határidő minden évben október közepe. A könyvtárunkban hozzáférhető forrásokban vagy az Interneten (<http://www.postgrad.hobsons.com/fsets/scholarship-frameset.shtml> vagy <http://www.britcoun.org/eis/profiles/scholar.htm> címen) további ösztöndíj-lehetőségekről tálnak információt az érdeklődők. Ezek kezelésében és elbírálásában azonban a British Council nem vesz részt.

A pályázatok elbírálása két fordulóban történik. A határidőt túllépve érkezett vagy hiányos pályázatok azonnal kiesnek. A többi közül választják ki azokat a pályázókat, akiket szóbeli meghallgatásra hívnak. Ez alapján születik meg a végleges döntés a pályázatok elnyerő személyekről. Lényeges, hogy a pályázat már külalakjában bizalmat keltsen, tartalmazza az összes szükséges mellékletet. Ne hiányozzon a két referencialevél sem, mert ezek is számítanak a jelentkezések értékelésében. Az a pályázó, aki világos és konkrét megfogalmazásban írja le tanulmányi útjának, kutatásának célját, meggyőzi a bírálókat arról, hogy jól ismeri a témát, amivel pályázik, és a kint szerzett ismereteket későbbi munkájában sikerrel kamatoztatja, nagy eséllyel indul.

A tanulmányi ösztöndíjak mellett két programunk a magyar és a brit szakemberek cseréjét támogatja. A **British–Hungarian Science and Technology Programme 2003–2006** a British Council és az OMFB közös programja. Célja a tudomány és a technika területén dolgozó kutatócsoportok szakmai együttműködésének elősegítése. A következő szakterületek részesülnek előnyben: környezetvédelem, biotechnológia, mezőgazdaság, energiaipar, -gazdálkodás, információtechnológia, orvostudomány, tudománypolitika.

A **Hungarian–British Joint Academic and Research Programme 2003–2006** a felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek és könyvtárak együttműködését segíti. A pályázatoknak az alábbi területekről kell érkezniük: oktatás, művészet, brit és magyar tanulmányok, az angol és magyar nyelv

tanítása, könyvtár- és információtudomány, menedzsment, kormányzat, jog, politika és szociológia, műszaki tudományok, élettudományok és mezőgazdaság, természettudományok és környezetvédelem, matematika és információtechnológia. Mindkét programot háromévente hirdetjük meg. Maximum hároméves projektre adható be pályázati anyag, amelyet a magyar és a brit pályázó felek közösen készítenek el. A program a két fél közös munkájának elindítására hivatott, kölcsönös látogatásokhoz nyújt lehetőséget, fedezi az utazás és a kint tartózkodás költségét.

A legközelebbi pályázat várható ideje 2003-ban lesz.

Mindezek mellett nagy hangsúlyt fektetünk a magyar könyvtárügy támogatására is. *Menedzsment tanfolyamaink* 1989-ben indultak egy egyetemi/főiskolai könyvtároshallgatónak tartott szeminárium megszervezésével, ahová egy angliai szakembert hívtunk meg előadónak. A következő évben vezető könyvtárosok és könyvtárostanárok utazhattak Nagy-Britanniába egy kéthetes kurzusra, ami egy kurzussorozat első állomása volt. Ebben az évben az ötödik ilyen tanfolyamra került sor itthon. Ezekon a kurzusokon a könyvtármenedzsment különböző területeivel ismertetjük meg a hallgatókat azzal a szándékkal, hogy a megszerzett ismeretek birtokában itthon is létrejöhessen egy összefogott, kidolgozott könyvtármenedzsment oktatás. A kurzusokon nagy szerepe van az egyéni és csoportmunkának, a prezentációknak, s mindez angol nyelven, ezért csak biztos angol nyelvtudással rendelkezők tudnak aktívan részt venni a közös munkában.

Nagyon szeretnénk, ha ezekre a szemináriumokra a jövőben mind nagyobb számban jelentkeznének a könyvtároshallgatók.

Tanulásra, ismeretszerzésre adnak lehetőséget a British Council *International Seminars Departmentje* által évente körülbelül két-három alkalommal könyvtárstémában is szervezett rövid (8–10 nap) angliai tanfolyamok, melyekhez alkalmanként egy-két pályázónak tudjuk fedezni a tanfolyami részvételi díját. Az utazási költséget itt a pályázóknak más forrásból kell megszerezniük.

A British Council és a megyei könyvtárak együttműködése kapcsán folyamatosan épülnek ki azok az *információs sarkok*, amelyekben Nagy-Britanniáról, kultúrájáról, tudományáról, politikájáról, oktatásáról stb. helyezünk el kiadványokat, hogy az érdeklődők helyben hozzájuthassanak az alapinformációkhoz. Ezeket a sarkokat folyamatosan fejlesztjük és frissítjük.

Szintén könyvtári együttműködések eredménye az évről évre megrendezett *könyvkiállítások* sora, melyek különböző témák köré csoportosulnak. A

Nagy-Britanniából érkező könyvanyagot a kiállítás végén általában a társrendező intézmény könyvtára kapja meg.

Programjaink, kurzusaink, ösztöndíjaink nyomán követhetők az Interneten is. Címünk: <http://www.britcoun.org/hungary>

Látogassák folyamatosan oldalainkat, figyeljék a napi- és szaklapokban megjelenő felhívásainkat. Ötleteiket, javasolataikat, kérdéseiket örömmel vesszük. Keressenek bennünket!

Szabó Mónika
(The British Council, Hungary)

Az Internet korának információs szakembere

Feje tetejére állította-e szakmai életünket az Internet? Ha mai és jövőbeni szerepünket illetően ellentmondásos, bizonytalan, szorongó, sőt kicsit paranoid érzéseink vannak, alapos elemzéseken nyugvó válaszokat kaphatunk szakmánk jövőjére vonatkozó kimondott és kimondatlan kérdéseinkre a londoni *Online Information '98* konferencián megtartott szeminárium neves előadójától.

Hipotézisek

- Az Internet megváltoztatta világunkat.
- Tudni szeretnénk valamit az információs szakemberek jövőjéről.
- Szeretnénk új karrierlehetőségeket megismerni.
- Érdekelnek bennünket az információs ipar új technológiai és trendjei.

Az Internet jellemzői

1996-ban és 1997-ben a felhasználók száma 40 millióról 100 millióra nőtt, a doménnevek száma 627 ezerről megduplázódott, az elektronikus kereskedelem megkilencszereződött.

Míg a rádióhallgatók száma 38 év alatt, a televízió nézők száma 13 év alatt, a PC-használóké 16 év alatt érte el az 50 milliót, addig az Internet ugyanezt 4 év alatt érte el.

Milyen céllal látogatják a világhálót? A szórakozás, információszerzés és oktatás vezet, de nem sokkal marad le a munkavégzés és a vásárlás sem. Az Internet használatának kimagaslóan gyakori formája az elektronikus levelezés és a WWW fej fej mellett.

Az Internet fejlődése változatlanul robbanásszerű, és a társadalom minden területére óriási hatást gyakorol. Eközben a legkülönbözőbb lehetőségeket olvasztja magába: pl. az elektronikus kereskedelem megjelenésével a világ legnagyobb piacává változott. Óriási hatást gyakorol az információs iparra és mindazokra, akik kapcsolatban vannak vele: az információs szakemberekre is.

Új típusú felhasználók

Az Internet jelenségének elemzésekor az információ új típusú felhasználóit is célszerű vizsgálat alá vonni.

- Milyen jellemzőket állapíthatunk meg róluk?
- Menedzserek, nem kutatók.
  - Általában csoporttagok.
  - Előnyben részesítik az elemzést a feldolgozatlan információval szemben.
  - Jobban kedvelik a taktikázásra lehetőséget adó bizonytalan információt.
  - Az ideálisnál jobban szeretik a megvalósíthatót. Milyen típusú keresési technikákat alkalmaznak a felhasználók?
  - Vadászat – a válaszokra.
  - Pásztázás
    - rendszeres frissítés,
    - „legelés” az információkon.
  - Böngészés
    - rábukkanás,
    - helyettesítő információ felfedezése.

Tudásmenedzsment

Ez az új keletű fogalom az információs szakember tevékenységére is hatással van.

A tudásmenedzsment váltást jelent az információs gazdaság irányába, ahol

- az intelligencia fontosabb, mint a gyártás;
- az új ötleteket meg kell ragadni, máskülönben elvesznek számunkra;
- az információból struktúrát kell előállítani (metaadat vagy katalogizálás segítségével);
- a felhasználónak az információ fogalmi-szerkezeti kereteire van szüksége (tudástérképekre);
- az üzleti célok éppolyan fontosak, mint maga a technológia.

Az új fogalmak és a tevékenység során érvényesített új szemlélet segíthet az információs szakembernek az újabb és legújabb követelményekhez igazodásban. Mellesleg el kell sajátítania a jelenlegi és az egyre újabb információkereső eljárásokat, az új eszközök alkalmazását, és nem utolsósorban el kell ismertetnie tevékenységének eredményét, hatékonyságát. A folyamatos tanulás elengedhetetlen az új alkalmazások megismeréséhez, a megfelelő minőség, a változások felismeréséhez, az új szoftverek figyelemmel kíséréséhez. A különböző problémákat a keresőmotorok sajátosságainak elemzésével gyorsabban meg lehet oldani, mint ezek találomra történő változtatásával.